

భారత దేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము
క్రిమినల్ అప్పీలు అధికారపరిధి
రిట్ పిటిషన్ (సిఆర్ఎల్) నం. 46/2022
[ట్రాన్స్స్పారెన్స్ కేస్ (సిఆర్ఎల్) నం. 46/2022]

అనిల్ కుమార్

... అప్పీలుదారు (లు)

వర్రెస్

హర్యానా రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు.

...ప్రతివాది(లు)

తీర్పు

ఏం ఆర్ షా, న్యాయమూర్తి.

1. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 కింద దాఖలైన ఈ రిట్ పిటిషన్ ద్వారా , హర్యానా రాష్ట్రంలో అప్పీలుదారు-దోషి 09.05.2021 నాటి Suo-Moto WP (C) నం. 1/2020 లో జారీ చేసిన ఈ కోర్టు ఉత్తర్వుల ప్రకారం ఏర్పాటు చేసిన హైపవర్ కమిటీ నిర్ణయాన్ని రద్దు చేయడానికి లేదా కొట్టివేసే ఆదేశాలను ఆదేశించాలని అభ్యర్థించారు. మధ్యంతర పూచీకత్తుపై విడుదలయ్యే కాలాన్ని , దోషి గా నిర్ణయించే ఖైదీ జైలు శిక్షా కాలంగా లెక్కించరాదని పేర్కొంది.
2. SMW(C) నం. 1/2020 లో ఈ కోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాల మేరకు ఏర్పాటైన హైపవర్ కమిటీ తీసుకున్న నిర్ణయానికి అనుగుణంగా అప్పీలుదారును అత్యవసర పూచీకత్తుపై విడుదల చేసినట్లు అప్పీలుదారు తరపు న్యాయవాది శ్రీమతి రీతూ కుమార్ తీవ్రంగా వాదించారు. హై-పవర్డ్ కమిటీ నిర్ణయానికి అనుగుణంగా అంతకుముందు అత్యవసర పూచీకత్తుపై విడుదలైన ఖైదీలను తదుపరి ఉత్తర్వులు వచ్చే వరకు లొంగిపోవాల్సిందిగా కోరరాదని ఈ కోర్టు తదుపరి ఉత్తర్వుల్లో సూచించినట్లు సమర్పించబడింది. అందువల్ల, అప్పీలుదారును

హైపవర్ కమిటీ నిర్ణయానికి అనుగుణంగా విడుదల చేశారని , అప్పీలదారు చేసిన దరఖాస్తుపై కాకుండా హఠానా సత్పవర్తన ఖైదీల (తాత్కాలిక విడుదల) చట్టం , 1988లోని సెక్షన్ 3(3) కింద విడుదల చేశారని పేర్కొన్నారు. అందువల్ల, తదనంతరం 09.05.2021 న జరిగిన హైపవర్ కమిటీ సమావేశంలో , మధ్యంతర/ప్రత్యేక పూచీకత్తుపై విడుదల వ్యవధిని ఖైదీ/దోషి శిక్ష యొక్క మొత్తం కాలానికి లెక్కించరాదని నిర్ణయం తీసుకోలేదని సమర్పించబడింది.

2.1 కొన్ని ఇతర రాష్ట్రాలకు సంబంధించినంత వరకు , మధ్యంతర పూచీకత్తుపై విడుదల చేసిన కాలాన్ని దోషి/ ఖైదీ యొక్క మొత్తం శిక్షా కాలానికి లెక్కించాలని ఆదేశించినట్లు సమర్పించబడింది.

2.2 అప్పీలదారును మధ్యంతర పూచీకత్తు పై విడుదల చేయకుండా , నిర్దిష్ట శిక్ష తర్వాత ఆ కేసులో శిక్ష అనుభవించి ఉంటే క్షమాభిక్షకు అర్హుడని అప్పీలదారు తరపున న్యాయవాది వాదించారు. అప్పీలదారు మధ్యంతర పూచీకత్తుపై విడుదలైనందున , ఆ కేసులో మొత్తం శిక్షా కాలాన్ని లెక్కించకపోతే ఉపశమనం [క్షమాభిక్ష] కోరే హక్కును మరింత పొడిగిస్తారని , ఇది అప్పీలదారు ప్రయోజనాలకు విఘాతం కలిగిస్తుందని పేర్కొంది.

2.3 పై సమర్పణలు చేస్తూ, దాని కోసం ప్రార్థిస్తున్న రిట్ ను జారీ చేయమని ప్రార్థించబడుతుంది.

3. ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ను ప్రభుత్వం తరపున హాజరైన ప్రముఖ AAG శ్రీమతి బన్నూరి స్వరాజ్ తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నారు.

3.1 ప్రస్తుత కేసులో అప్పీలదారు-దోషిని ఐపిసి సెక్షన్ 302/34 కింద నేరాలకు దోషిగా నిర్ధారించి యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించారని ప్రభుత్వం తరపున హాజరైన న్యాయవాది గట్టిగా వాదించారు. ట్రయల్ కోర్టు విధించిన శిక్షను , విధించిన శిక్షను ఈ కోర్టు వరకు సమర్థించిందని, SLPని కొట్టివేశారని పేర్కొన్నారు. అందువల్ల , అప్పీలదారు చట్టప్రకారం

యావజ్జీవ కారాగార శిక్షను , ట్రయల్ కోర్టు విధించిన శిక్షను అనుభవించాల్సి ఉంటుందని పేర్కొంది.

3.2 ఆ తర్వాత, కోవిడ్ - 19 మహమ్మారి కారణంగా SWM (C) నం. 1/2020లో ఈ కోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాల ప్రకారం ఏర్పాటు చేసిన హైపవర్ కమిటీ నిర్ణయానికి అనుగుణంగా అప్పీలదారును అత్యవసర పూచీకత్తు/తాత్కాలిక పూచీకత్తుపై విడుదల చేసినట్లు సమర్పించారు. తాత్కాలిక పూచీకత్తు/అత్యవసర పూచీకత్తు మంజూరు చేసేటప్పుడు ప్రాథమికంగా 12.11.2020న జరిగిన సమావేశం మినిట్స్లో హైపవర్ కమిటీ 4వ పేరాలో చట్టపరమైన నిబంధనల దృష్ట్యా శిక్షకు సంబంధించిన ప్రత్యేక పూచీకత్తు కాలాన్ని లెక్కించకుండా నిర్దిష్టమైన ఆదేశాలు ఇవ్వాలని అవసరం లేదని , చట్టపరమైన నిబంధనలకు అనుగుణంగా ఈ అంశాన్ని నిర్ణయించాలని అధికారులను ఆదేశించింది. 1988 చట్టంలోని సెక్షన్ 3(3) ప్రకారం తాత్కాలిక విడుదల/ పూచీకత్తు కాలాన్ని, ఖైదీ మొత్తం శిక్షా కాలానికి లెక్కించరాదని పేర్కొంది. ఆ తర్వాత , ఈ కోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాలకు అనుగుణంగా అత్యవసర పూచీకత్తు /తాత్కాలిక పూచీకత్తు ను మరింత పొడిగించినప్పుడు , మధ్యంతర పూచీకత్తుపై విడుదల చేసే వ్యవధిని దోషి - ఖైదీ యొక్క మొత్తం శిక్షా కాలానికి లెక్కించరాదని, ఇది చట్టపరమైన నిబంధనలకు అనుగుణంగా ఉంటుందని సమావేశం మినిట్స్ లో నోట్ ప్రకారం హైపవర్ కమిటీ ప్రత్యేకంగా పేర్కొంది. అందువల్ల, మధ్యంతర పూచీకత్తు విడుదల వ్యవధిపై 09.05.2021 న జరిగిన హైపవర్ కమిటీ నిర్ణయం ఖైదీ / దోషి శిక్ష యొక్క మొత్తం కాలానికి లెక్కించబడదు మరియు చట్టబద్ధమైన నిబంధనలకు ప్రతికూలమైనది కాదు.

3.3 రోహన్ ధుంగత్ వర్సెస్ ది స్టేట్ ఆఫ్ గోవా మరియు ఇతరులు, మొదలైనవి (స్పెషల్ లీవ్ పిటీషన్ (Crl) నం. 12574-77/2022): (2023 SCC ఆన్లైన్ SC 16) కేసులో ఈ కోర్టు ఇటీవల ఇచ్చిన తీర్పు దృష్ట్యా పూచీకత్తు కాలాన్ని దోషి - ఖైదీ శిక్షా కాలంగా లెక్కించాలా వద్దా అనే అంశాన్ని ఇప్పుడు పునఃపరిశీలించడం లేదని పేర్కొంది. ఈ అంశంపై చట్టాన్ని

పరిగణనలోకి తీసుకుని, గతంలో తీసుకున్న నిర్ణయాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తర్వాత ,
 వాస్తవ జైలు శిక్షను పరిగణనలోకి తీసుకునేటప్పుడు దోషిని పూచీకత్తుపై విడుదల చేసే
 కాలాన్ని లెక్కించరాదని ఈ కోర్టు ప్రత్యేకంగా గమనించి, తీర్పునిచ్చిందని పేర్కొంది. **అవతార్**
సింగ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ హర్యానా (2002) 3 SCC 18 కేసులో, ఈ కోర్టు చట్టం, 1988 లోని
 సెక్షన్ 3 (3) యొక్క రాజ్యాంగ చెల్లుబాటును పరిగణనలోకి తీసుకుందని , రాజ్యాంగ
 చెల్లుబాటును కలిగి ఉన్నప్పుడు, సరైన శాసన చట్టం ద్వారా దోషి - ఖైదీ అనుభవించిన వాస్తవ
 శిక్షను లెక్కించేటప్పుడు పూచీకత్తుపై తాత్కాలిక విడుదల వ్యవధిని నిరాకరించవచ్చని ఈ
 కోర్టు పేర్కొంది. ఆ తర్వాత **హరియాణా రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు Vs. మోహిందర్ సింగ్**
(2000) 3 SCC 394 విషయంలోనూ ఈ తీర్పును పొందుపరిచారు. ఈ కోర్టు ప్రత్యేకంగా
 గమనించి పూచీకత్తు కాలాన్ని మొత్తం శిక్షా కాలానికి లెక్కించరాదని పేర్కొంది , ఎందుకంటే
 ఒక ఖైదీ పూచీకత్తుపై ఉన్నప్పుడు అతని విడుదల కాలం మొత్తం శిక్షా కాలానికి
 లెక్కించబడదు.

3.4. పై సమర్పణలను చేస్తూ, ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ ను కొట్టివేయాలని ప్రార్థించబడింది.

4. SWM (C) నం. 1/2020లో, ఈ కోర్టు జారీ చేసిన ఉత్తర్వుల ప్రకారం ఏర్పాటు చేసిన
 హైపవర్ కమిటీ నిర్ణయానికి అనుగుణంగా తాత్కాలిక పూచీకత్తు/అత్యవసర పూచీకత్తు పై
 విడుదలైన దోషి/ఖైదీని, అటువంటి దోషి/ఖైదీ పూచీకత్తు వ్యవధిని మొత్తం శిక్షా కాలానికి
 లెక్కిస్తారా అనేది ఈ కోర్టు పరిశీలనకు సంకల్పించబడిన చిన్న ప్రశ్న?

4.1 ప్రారంభంలో, హర్యానా రాష్ట్రానికి సంబంధించినంత వరకు పూచీకత్తుపై తాత్కాలిక విడుదల
 హర్యానా సత్ప్రవర్తన ఖైదీల (తాత్కాలిక విడుదల) చట్టం , 1988 యొక్క చట్టబద్ధమైన
 నిబంధనలకు లోబడి ఉంటుందని గమనించాలి. చట్టం, 1988లోని సెక్షన్ 3(3), తాత్కాలిక
 విడుదల కాలం ఖైదీ యొక్క మొత్తం శిక్షా కాలం వరకు లెక్కించబడదని ప్రత్యేకంగా
 అందిస్తుంది. ఆ తర్వాత, 12.11.2020న జరిగిన సమావేశపు మినిట్స్ లో , ఈ కోర్టు జారీ

చేసిన ఆదేశాల మేరకు ఖైదీలు/ఖైదీలను తాత్కాలిక పూచీకత్తు/అత్యవసర పూచీకత్తుపై విడుదల చేయాలని సూచించిన అత్యున్నత అధికార కమిటీ ప్రత్యేకంగా లెక్కించకుండా ఉండేందుకు నిర్దిష్ట ఆదేశాలు లేవని గమనించింది. చట్టబద్ధమైన నిబంధనలను దృష్టిలో ఉంచుకుని శిక్షకు సంబంధించి ప్రత్యేక పూచీకత్తు వ్యవధి అవసరం మరియు చట్టబద్ధమైన నిబంధనలకు అనుగుణంగా సమస్యను నిర్ణయించాలని అధికారులను ఆదేశించింది. ఆ తర్వాత, ఈ కోర్టు ఆమోదించిన తదుపరి ఆదేశాలకు అనుగుణంగా అత్యవసర పూచీకత్తు మరింత పొడిగించబడినప్పుడు, సమావేశపు మినిట్స్/నోట్ ప్రత్యేకంగా హై-పవర్డ్ కమిటీ నిర్ణయానికి అనుగుణంగా విడుదల వ్యవధిని లెక్కించరాదని అందిస్తుంది. ఖైదీ/ దోషి యొక్క మొత్తం శిక్షా కాలం. ఆ విధంగా చెప్పబడిన గమనిక చట్టబద్ధమైన నిబంధన, అంటే, 1988 చట్టం లోని సెక్షన్ 3(3)కి పూర్తిగా అనుగుణంగా ఉంటుంది.

5. ఈ దశలో, 1988 చట్టంలోని సెక్షన్ 3(3) అంశంను ఈ న్యాయస్థానంలో సవాలు చేయగా, అవతార్ సింగ్ (పైన పేర్కొన్న)లో ఇచ్చిన తీర్పు, ఉత్తర్వుల ద్వారా ఈ కోర్టు 1988 చట్టంలోని సెక్షన్ 3(3)లోని అంశాలను సమర్థించింది.

5.1 తదనంతరం, మొహిందర్ సింగ్ (పైన పేర్కొన్న) కేసులో ఈ కోర్టు ప్రత్యేకంగా గమనించి పూచీకత్తు కాలాన్ని మొత్తం శిక్షా కాలానికి లెక్కించరాదని పేర్కొంది. ఒక ఖైదీ పూచీకత్తుపై ఉన్నప్పుడు అతని విడుదల కాలం మొత్తం శిక్షా కాలానికి లెక్కించబడదని గమనించబడింది మరియు అభిప్రాయపడింది.

5.2 రోహన్ ధుంగత్ (పైన పేర్కొన్న) విషయంలో ఈ కోర్టు ఇటీవల ఇచ్చిన తీర్పులో, ఈ న్యాయస్థానం ఇదే విధమైన సమస్యను/ప్రశ్నను పరిగణనలోకి తీసుకునే అవకాశం లభించింది మరియు పూచీకత్తు యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు ఉద్దేశ్యాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, పూచీకత్తుపై విడుదల చేసిన కాలాన్ని వాస్తవ జైలు శిక్షను పరిగణనలోకి తీసుకునే ఉద్దేశ్యంతో లెక్కించరాదని మరియు పూచీకత్తుపై విడుదల చేసిన కాలాన్ని మినహాయించాలని

ఈ కోర్టు గమనించింది మరియు పేర్కొంది. రోహన్ ధుంగత్ (పైన పేర్కొన్న) విషయంలో, ఈ కోర్టు 10వ పేరాలో ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది: -

"10. 14 ఏళ్ల వాస్తవ కారాగార శిక్షను పరిగణనలోకి తీసుకుని పూచీకత్తు కాలాన్ని చేర్చాలని ఖైదీల తరపున సమర్పించిన సమర్పణ ఆమోదించబడితే , ఆ సందర్భంలో , ఎటువంటి ఆంక్షలు లేనందున పలుకుబడి ఉన్న ఏ ఖైదీ అయినా ఎన్నిసార్లు పూచీకత్తు పొందవచ్చు మరియు అది మంజూరు చేయవచ్చు మరియు ఖైదీల తరపున సమర్పించిన సమర్పణను అంగీకరిస్తే , అది అసలు ఖైదు యొక్క లక్ష్యాన్ని మరియు ఉద్దేశ్యాన్ని ఓడించవచ్చు. వాస్తవ జైలు శిక్షను పరిగణనలోకి తీసుకునే ఉద్దేశ్యంతో పూచీకత్తు కాలాన్ని మినహాయించాలని మేము గట్టిగా భావిస్తున్నాము. హైకోర్టు తీసుకున్న అభిప్రాయంతో మేం పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాం."

6. పైన పేర్కొన్న అంశాల దృష్ట్యా , అప్పిలదారు IPC సెక్షన్ 302/34 కింద నేరాలకు దోషిగా నిర్ధారించబడి యావజ్జీవ కారాగార శిక్షను అనుభవించినప్పుడు, ఉపశమనానికి సంబంధించి ఏదైనా నియమం / విధానానికి లోబడి అతను ఆ శిక్షను అనుభవించాల్సి ఉంటుంది మరియు వాస్తవ జైలు ప్రయోజనం కోసం అతను అత్యవసర / మధ్యంతర పెరోల్ పై విడుదలయ్యే కాలాన్ని మినహాయించాలి. ఈ పరిస్థితుల్లో, తక్షణ రిట్ పిటిషన్లో పిటిషనర్ ఎలాంటి ఉపశమనం పొందే అర్హత లేదు. ఈ పరిస్థితుల్లో , ప్రస్తుత పిటిషన్ లో అర్హతలు లేవని , మరియు అది కొట్టివేయబడటానికి అర్హమైనది మరియు తదనుగుణంగా కొట్టివేయబడింది.

[ఏం ఆర్ షా, న్యాయమూర్తి]

[సి టి రవికుమార్, న్యాయమూర్తి]

న్యూఢిల్లీ;

మార్చి 24, 2023